

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 186-1927)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Elektromotorer til Haandværkere

Biblioteker

Biblioteker/Folkebiblioteker

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 27. maj 1927](#)
- 2) [Byrådsmødet den 14. juli 1928](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. maj 1927 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 186-1927)

Indstilling fra Belysningsudvalget om Bevilling af 15000 Kr. til Elektromotorer til den mindre Industri.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 14. juli 1928 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 186-1927)

Skrivelse fra Undervisningsministeriet angaaende Folkebiblioteket i Aarhus, Bestyrelsen for Folkebiblioteket indstiller, at Svaret til Undervisningsministeriet gaar ud paa, at Aarhus Kommune har til Hensigt i den nærmeste Fremtid at løse Folkebiblioteksspørgsmaalet i Aarhus paa betryggende Maade ved at opføre et Centralbibliotek for Aarhus By og Amt som en ren kommunal institution uafhængig af og uden særlig Forbindelse med Statsbiblioteket.

Johanne Berg henviste til Skrivelsen fra Undervisningsministeriet og den foreliggende Erklæring fra Folkebibliotekets Bestyrelse. Naar Undervisningsministeriet paa nærværende Tidspunkt rettede et saadant Spørgsmaal til Aarhus Byraad, maatte Grunden sikkert søges i, at det jydsk Universitet i Aarhus nu er en Kendsgerning, og at Ministeriet nu vil vide, om man ønsker at opretholde Statsbiblioteket som videnskabeligt Bibliotek eller beholde det nuværende skæve Forhold, at Statsbiblioteket tillige virker som et Slags Folkebibliotek for Aarhus By. Det burde nu slaas fast, at Statsbiblioteket ikke vedblivende kan røgte begge disse Opgaver, blandt andet af den Grund, at en hel Del af den udenlandske Litteratur, der skal bruges til en begyndende Universitetsundervisning i Sprog, nu laa ude omkring hos Laanere i By og paa Land, og denne Litteratur maatte Statsbiblioteket have hjem. Det fremgik tilstrækkelig tydeligt af Bibliotekskommissionens Betænkning, at de højeste Bibliotekskredse ikke var Statsbiblioteket i Aarhus særlig bevaagent, men det skyldtes muligvis den gamle kedelige Opfattelse, at der ikke behøver at være noget Kulturliv udenfor København. Det samme Synspunkt fandt man i den Modstand, som et Universitet i Aarhus havde mødt i Kredse, der burde vise Tilslutning. Taleren var sikkert i Overensstemmelse med hele Aarhus Byraad, naar det nu slaas fast, at man ønsker Statsbiblioteket i Aarhus opretholdt som videnskabeligt Bibliotek uafhængigt af et Folkebibliotek og uden nogen som helst Sammenblanding med dette, hverken angaaende Bygninger eller Bogbestand. Derimod var det naturligvis en Selvfølge, at der altid kan etableres et Samarbejde mellem de to Biblioteker. Nu var Spørgsmaalet, hvad Aarhus Byraad agter at gøre for at faa en tilfredsstillende Løsning af Folkebiblioteksspørgsmaalet. Aarhus By og Amt var den Del af Landet, hvor Folkebiblioteksforholdene var allerslettest; det var beskæmmende, men det var en Kendsgerning, som man ikke kom udenom, og det samme var udtalt i Kommissionens Betænkning, hvor det stærkt blev fremhævet, at Folkebiblioteksvæsenet paa en enestaaende Maade stod i Stampe. Taleren skulde ikke komme nærmere ind paa dette Forhold, som jo var velbekendt, men kun slaa fast, at nu maa Spørgsmaalet løses; Skrivelsen fra Ministeriet var det Skub udefra, som skulde til, og Tiden var nu inde til en

Løsning af Sagen. Allerede for 10 Aar siden var der i Aarhus Byraad en stor Debat om Folkebiblioteket i Aarhus, og man var dengang enige om, at der tiltrængtes en ny Ordning, men endnu var man ikke kommen videre, skønt Byen siden var vokset ikke saa lidt, og Kravet om Viden og Oplysning var bleven stærkere fra forskellige Sider, ikke mindst fra Arbejderkredse. Aarhus Byraad havde ved Bevilling af 25000 Kr.

paa Budgettet fastslaaet, at der var Lydhørhed for Kravet om et nyt Folkebibliotek, men Ministeriet forlangte nu, at Sagen faar en hurtigere Løsning, end det maaske paa daværende tidspunkt fra visse Sider var tænkt. Et Folkebibliotek var selvfølgelig ikke nogen helt billig Historie, men det skulde det heller ikke være, for her gjaldt den gode gamle Regel særlig, at det bedste er ikke for godt, og det skulde gerne være saadant, at naar man gaar til at bygge et Folkebibliotek, vil der gennem mange Aar være Plads nok til hele det folkeopdragende Arbejde, som et saadant bevirker. Bestyrelsen havde løselig anslaaet en Biblioteksbygning med tilhørende Bogbestand til 300000 Kr., men Taleren turde ikke garantere for, at Summen vil passe. Staten gav imidlertid Bidrag til Bogindkøb med 1/3 af de stedlige Tilskud. Administrationen af et Folkebibliotek af denne Størrelse vilde antagelig koste ca. 100000 Kr. aarlig, men deraf kunde man regne med et betydeligt Tilskud fra Staten, og samtidig fik man frigivet de Beløb, som nu ydedes til de forskellige Biblioteker i Byen, idet det jo maatte blive det ny Biblioteks Opgave at etablere Filialer. Københavns Kommune ofrede aarlig 700000 Kr. paa sit Biblioteksvæsen, og i Forhold dertil syntes Aarhus Bys Tilskud ikke at være uoverkommeligt. Aarhus Kommune havde ofte vist stor Offervilje, naar det gjaldt kulturelle Opgaver, og et Folkebibliotek maatte i høj Grad betegnes som saadan. Taleren vilde dermed anbefale at svare Ministeriet som af Udvalget foreslaaet.

Borgmesteren skulde ikke komme ind paa den økonomiske Side af Sagen, men blot bemærke, at sammenlignet med Københavns Udgift maatteetaarligt Tilskudpaa 100000 Kr kaldes stort. Det, som det her drejede sig om, var Statsbibliotekets Stilling, om Kommunen ønsker, at det skal være en videnskabelig Institution eller et Folkebibliotek, og her mente Taleren, at man ikke kunde være tjent med, at det gaar over til at være et Folkebibliotek i Stedet for en videnskabelig Anstalt. Taleren henstillede derfor al følge Udvalgets Indstilling.

J. Chr. Møller erklærede, at Byraadet havde vist, at man gerne vilvære med til at bygge op det, som maaske endnu mangler for at faa et virkeligt Folkebibliotek; men paa den anden Side kunde Ministeriet ikke forlange noget i den Retning, kun henstille. Mankunde ikke

bruge Universitetet som Begrundelse for enhver Udgift, men den Dag, Byen havde et virkeligt Universitet, maatte der selvfølgelig ogsaa gøres noget paa Bibliotekernes Omraade. Man maatte dog ogsaa regne med, hvor Pengene skal komme fra, for 300000 Kr. var ikke nogen ringe Sum, og dertil kom saa Administrationen af Biblioteket. Sidste Aar havde Budgetudvalget anstrengt sig meget for at holde Skatteprocenten nede, og det lykkedes nogenlunde, men skulde man dengang have opført 300000 Kr. til et Folkebibliotek, havde det været umuligt. Hvis man nu vedtog ret hurtigt at bygge et saadant, kunde det næppe lægges paa Budgettet, for ensaadan Bygning

skulde gerne gøre Fyldest i 50 Aar og burde derfor afholdes al Laan. Taleren var forøvrigt enig i det Synspunkt, at Statsbiblioteket bør opretholdes som videnskabeligt Bibliotek og ikke sammenblandes med et Folkebibliotek, og i Henhold dertil kunde Taleren ogsaa tiltræde det foreslaaede Svar til Ministeriet.

M. Brammer bemærkede, at den Erklæring, som forelaa fra Folkebibliotekets Bestyrelse, var en nærmere Optrækning af de Linier, som Taleren i de sidste 2 Aar havde gjort sig til Talsmand for i Byraadet. Det var nødvendigt fra Byraadets Side at fastslaa, at Statsbiblioteket skal være et videnskabeligt Bibliotek, og at man vil løse Spørgsmaalet om et Folkebibliotek, saa snart ske kan. Det maatte ogsaa opfattes som et Tegn paa Vilje dertil, at der sidste Aar paa Budgettet blev optaget 25000 Kr. til dette Formaal, og alle havde vel dengang i deres stille Sind den Tanke, at det vilde vare for længe at fortsætte paa den Maade. Det var derfor naturligt, at Svaret til Ministeriet blev som foreslaaet.

Johanne Berg gjorde opmærksom paa, at de 100000 Kr. til den aarlige Administration selvfølgelig var løst anslaaet, og det vilde sikkert blive Maksimum. Men saa maatte man samtidig regne med, at de nuværende Tilskud bortfaldt, og Statens Tilskud vilde muligvis beløbe sig til Halvdelen, saa Udgiften vilde næppe blive uoverkommelig.

Indstillingen vedtoges.